

[TR] Ortak Basın Açıklaması

fidh

EURO-MEDITERRANEAN HUMAN RIGHTS NETWORK
RÉSEAU EURO-MÉDITERRANÉEN DES DROITS DE L'HOMME
الشبكة الأوروبية - المتوسطية لحقوق الإنسان

migreurop

18/11/2013

Yunanistan – Türkiye: “Tehlikeli güzergah, insanlar ölüyor.”

Ciddi bir durum - Avrupa göç politikalarının sınırları

Yunanistan ve Türkiye arasındaki sınırın daha sıkı kontrolü, çatışmadan kaçan birçok insanı giderek artan biçimde tehlikeli rotalar kullanmaya zorluyor. AB sınırına ulaşmayı başaranlar sıklıkla geri çevriliyor ve Yunanistan sınırını geçenler ise varır varmaz sistematik olarak insanlık dışı ve küçültücü koşullarda tutuluyor. Avrupa Birliği bu gelişmelere gözetim ve durdurma uygulamasını güçlendirerek cevap veriyor. Ancak şu anda acil bir kabul uygulamasına ihtiyaç var, bu durumu kriminalize etmeye değil.

Bunlar kurumumuzun Yunanistan ve Türkiye’de gerçekleştirdiği ve heyetimizin Yunanistan’daki çeşitli gözaltı merkezlerine erişerek mülteci ve göçmenlerle mülakat yapabildiği inceleme gezisi sonucu elde ettiği bulgular. Heyet sınırlarda Yunan-Türk sınırındaki mülteci kontrolünde yer alan çeşitli organlarca gözardı edilemeyecek yaygın insan hakları ihlalleri gözlemledi.

Yunanistan’da birçok mağdur, denizde ya da Avrupa toprağına ayak bastıktan sonra bile Yunan sahil güvenlik görevlilerince geri gönderildiklerini rapor etmekte.¹ Bu mağdurlar istatistiklerde yer bulamaktadır. Heyetimiz bu görünmez insanların bazılarıyla buluşup sahil güvenlik görevlilerince kendilerine yönelik gerçekleştirilen şiddet hikâyelerinin detaylarını not edebildi: kötü muameleler (hamile kadınlar ve çocuklar dahil olmak üzere), hırsızlık (mücevher, para, cep telefonları), kimliklere el konulup çoğunlukla denize fırlatılması ve botların Türk kıyılarına doğru geri gönderilmesi.

Göç ve iltica alanında sürmekte olan ve Avrupa mahkemeleri tarafından defalarca aleyhte hüküm verilen sistemik hataları ele almayı amaçlayan reformların çalışması devam etmekte. Fakat göçmenlerin durdurulmasındaki sorumlulukta karışıklık hakim. Yunanistan toprağına kalmayı başarabilenler kimlik tespiti sürecinde, refakatsiz çocuklar da dahil olmak üzere, yetkililer tarafından sistematik bir şekilde gözaltına alınıyor-Yunanistan bu uygulama nedeniyle yakın zamanda mahkum edildi. Serbest bırakılan göçmenlere bölgeyi 30 gün içinde terk etme emri veriliyor. Yunanistan bölgesinde hiçbir hakları yok. Kabul edilen sığınma taleplerinin ise oranı çok düşük ve ırkçı saldırılar giderek artmakta.

Afganlar, Iraklılar, Somalililer, Sudanlılar, Eritrealılar, Suriyeliler ve Filistinliler Yunanistan ve Türkiye arasında kapana sıkışmış durumda. Her iki ülke, Avrupa’nın da desteğiyle, bu kişilerin varlığını giderek artan şekildeki sınır kontrolü politikalarını haklı göstermek için kullanıyor.

Türkiye’de Nisan 2013’de kabul edilen ve 2014 yılı Nisan ayında yürürlüğe girecek olan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu mültecilerin yaşadığı hak ihlalleriyle ilgili kaygıları azaltmak için küçük bir katkı sundu. Türkiye 1951 Cenevre Sözleşmesi’ne Avrupa dışından gelen sığınmacıların taleplerini

¹« Pushed back, systematic human rights violations against refugees in the Aegean sea and at the Greek Turkish borders”, Pro Asyl, novembre 2013

http://www.proasyl.de/fileadmin/fm-dam/l_EU_Fluechtlingspolitik/pushed_back_web_01.pdf

kabul etmemek koyduğu coğrafi çekinceyi sürdürüyor. Her ne kadar bir ilerleme işareti olarak gösterilse de, yeni kanun Avrupa hukukunun birçok eksikliğini (sığınma talepleri için hızlandırılmış prosedürlerin kullanımının artırılması; geri dönüşü karara bağlanmamış kişilerin 12 aya kadar gözaltında tutulması) yeniden üretiyor. Bu reformlar Türkiye'nin, **uluslararası insan hakları yükümlülüklerini karşılamadan "Avrupa eğilimini" benimsediğinin** bir işareti. Özellikle gözaltı merkezlerindeki insanların sığınma prosedürlerine zor erişim, kişisel verinin korunmasına ilişkin yasanın bulunmaması, reşit olmayan kişilerin ve ailelerin gözaltına alınması, adli yardıma erişimin olmaması, bir kaç ay önce bir kaç yüz Suriyelinin geri dönmeye zorlanması. En ciddi ihlaller arasında sayılabilecekler: sığınma prosedürlerine erişimin bilhassa gözetim merkezlerinde tutulan kişiler için zorluğu, kişisel verilerin korunması ile ilgili yasaların yokluğu, çocukların ve ailelerin gözetim altında tutulması, hukuku yardıma erişim eksikliği. Türkiye'deki yetkililer ilk Suriyeli grup geldiği andan itibaren yüzlerce sığınmacıyı Suriye'ye zorla geri göndermiştir. Reformun etkisi uluslararası yükümlülükleri karşılamak için gerekli yapısal eksikliklerle fakat aynı zamanda Türkiye AB'ye girmek için herhangi bir yasal bir imkanı bulunmayan kişilerin nihai sorumluluğunu üstlenmeye zorlanma gerçeği ile sınırlandırılmıştır.

Avrupa ne yapıyor? Bu ihlallere şahitlik eden ve, en azından dolaylı olarak, dahil olan Avrupa Birliği Sınır Güvenliği, Frontex, ve onun arkasındaki Avrupa kurumlarının pozisyonu nedir?

AB'nin Yunanistan desteğinin son birkaç yıldır esas olarak Türkiye ve Yunanistan arasındaki deniz ve kara sınırlarında Frontex'in varlığını güçlendirmeye odaklanıyor. Ancak, Frontex'in varlığı göçmenlerin kabulüne ilişkin zorlu koşullarda herhangi bir değişiklik yaratmadı. Ne de sınırlarda insan hakları ihlalleri devam ederken mültecilerin bu rotayı kullanmasının risklerini ele aldı.

Göçmenlerin Türkiye'deki son derece kötü durumunun AB ve Türkiye arasında bir geri kabul anlaşmasının müzakeresine, gözaltı merkezlerini inşası için fon sağlanmasına, ya da Türk yetkililer ve Frontex arasında gelecekteki işbirliği imkanlarına bir engel teşkil etmediği görülüyor.

Geçtiğimiz birkaç haftada Lampedusa kıyılarında yaşanan trajedi Avrupa kıtasına ulaşmaya çalışan göçmenlerin sıkıntılı durumlarına ilişkin farkındalığı arttırmış gözüküyor. AB bu durumu ele almak için şimdi Frontex'in kapasitesini arttırmayı düşünüyor. Ancak, kurumlarımız göçmenlerin kötü koşullarının ve kullandıkları rotaların tehlikeli olmasının özünün Avrupa bölgesine erişimin alternatifi olmaması ve Avrupa sınırları içerisindeki yetersiz kabul koşulları ile yakın ilişkili olduğunu yorulmaksızın uyarmaktadır.

Arttırılmış sınır kontrolleri yaşamları kurtarmıyor fakat bunun yerine ağır insan hakları ihlallerine ve hatta kadın, erkek ve çocukların ölümlerine yol açıyor.

Heyet Raporu 2014'ün ilk çeyreğinde yayımlanacaktır.

İletişim

Anitta Kynsilehto, REMDH (İngilizce, Fransızca ve Fince) : 00 358 (0) 40 190 4293

Eva Ottavy, Migreurop (Fransızca ve İngilizce): 0033 (0) 1 53 27 87 81

Regina Mantanika, Migreurop (Yunanca, Fransızca ve İngilizce): 0030 (0) 69 37 96 00 81

Osman İşçi, Human Rights Association (İHD)-EMNHR and FIDH (TR ve İngilizce) + 90 530 233 41 15

Bu açıklamayı destekleyen STK'lar.

ABCDS Oujda (Fas), AMDH (Moritanya), AMDH (Fas) , AME (Mali), ARACEM (Mali), ARCI (İtalya), CIRÉ (Belçika), CNCD 11.11.11. (Belçika), Fasti (Fransa), GADEM (Fas), GISTI (Fransa), GRAMI AC (Kamerun'da yer alan ağ), Justice Without Borders for Migrants (Avrupa-Afrika Ağı, La Cimade (Fransa), LDH Belçika, Progress Lawyer Network (Belçika)